
Codification of Causal Model of Positive Marital Outcomes Based on Marital Characteristics Mediated by Emotional Expression and Sexual Intimacy in Married Female Primary School Teachers in Kermanshah

Article Info

Authors:

Fereshteh Akbari¹, Mokhtar Arefi*² Omid Moradi³

Keywords:

Marital Adaptation, Marital Satisfaction, Emotional Expression, Sexual Intimacy, Marital Characteristics.

Article History:

Received: 2023-08-01

Accepted: 2024-02-17

Published: 2024-03-11

Correspondence:

Email:

m.arefi@iauksh.ac.ir

Abstract

Purpose: The aim of this study was to develop a causal model of positive marital outcomes based on marital characteristics mediated by emotional expression and sexual intimacy in married female primary school teachers in Kermanshah in 2022.

Methodology: The present research is applied in terms of purpose and correlation and structural equations in terms of data collection method. The statistical population of the present study consists of all married female primary school teachers in Kermanshah in 2022. To select the sample size based on Cochran's formula from Kermanshah primary schools, 35 schools were selected by multi-stage cluster random sampling and then 250 teachers were selected from these schools and given the Spinner (1976) Marital Adjustment Questionnaire, Nathan Marital Satisfaction Questionnaire (1973) answered emotional expression and sexual intimacy using the Enrich Questionnaire, Marital Instability Index (MII) and the Marissa Characteristics Questionnaire by Chrisma Rosen-Grandon (1998).

Findings: The results showed that the direct effect of marital characteristics on positive marital outcomes was 0.395 and also the indirect effect of this variable on positive marital outcomes through emotional expression and sexual intimacy variables was 0.149 and 0.167, respectively, which was at the 95th level of confidence. Percentages are significant. Therefore, it can be concluded that there is a positive and significant relationship between independent variables with mediating and dependent variables of research.

Conclusion: Emotional expression and sexual intimacy act as mediators of the relationship between positive marital outcomes based on marital characteristics, and in marital interventions, family counsellors can be the target of therapy.

-
1. PhD student in Counselling, Family Counselling Department, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.
 2. Associate Professor, Department of Psychology and Counselling, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran. (Corresponding Author)
 3. Associate Professor, Family Counselling Department, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

تدوین مدل علی پیامدهای مثبت زناشویی بر اساس خصایص زناشویی با میانجی گری بیان عاطفی و صمیمیت جنسی در معلمان زن متأهل مدارس ابتدایی شهر کرمانشاه

فرشته اکبری^۱، مختار عارفی^{۲*}، امید مرادی^۳

چکیده

هدف: هدف از انجام پژوهش حاضر تدوین مدل علی پیامدهای مثبت زناشویی بر اساس خصایص زناشویی با میانجی گری بیان عاطفی و صمیمیت جنسی در معلمان زن متأهل مدارس ابتدایی شهر کرمانشاه در سال ۱۴۰۱ بود.

روش: پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها از نوع همبستگی و معادلات ساختاری است. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی معلمان زن متأهل مقطع ابتدایی شهر کرمانشاه در سال ۱۴۰۱ تشکیل می‌دهد. جهت انتخاب حجم نمونه براساس فومول کوکران از مدارس ابتدایی کرمانشاه تعداد ۳۵ مدرسه به طور نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب و سپس از بین این مدارس تعداد ۲۵۰ معلم انتخاب و به پرسشنامه‌های سازگاری زناشویی اسپاینر (۱۹۷۶)، خرسندی زناشویی ناتان و همکاران (۱۹۷۳)، بیان عاطفی و صمیمیت جنسی با استفاده از پرسشنامه انریچ، شاخص عدم ثبات زناشویی (MII) و پرسشنامه خصایص زناشویی کریسما روزن-گراندون (۱۹۹۸) پاسخ دادند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد اثر مستقیم خصایص زناشویی بر پیامدهای مثبت زناشویی برابر ۰/۳۹۵ بوده و همچنین اثر غیرمستقیم این متغیر بر پیامدهای مثبت زناشویی از طریق متغیرهای بیان عاطفی و صمیمیت جنسی به ترتیب برابر ۰/۱۴۹ و ۰/۱۶۷ بوده که در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی‌داری می‌باشند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت بین متغیرهای مستقل با متغیرهای میانجی و وابسته پژوهش رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

نتیجه‌گیری: بیان عاطفی و صمیمیت جنسی به عنوان میانجیگر رابطه پیامدهای مثبت زناشویی بر اساس خصایص زناشویی عمل می‌کنند و در مداخلات زناشویی می‌توانند آماج درمانی، مشاوران خانواده قرار گیرند.

کلیدواژه‌ها: سازگاری زناشویی، خرسندی زناشویی، بیان عاطفی، صمیمیت جنسی، خصایص زناشویی.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

^۱ دانشجوی دکترای تخصصی مشاوره، گروه مشاوره خانواده، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

^۲ دانشیار، گروه روانشناسی و مشاوره، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران. (نویسنده مسئول)

^۳ دانشیار، گروه مشاوره خانواده، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

مقدمه

یکی از رویدادهای مهمی که در زندگی روزمره افراد جامعه نقش مهمی دارد ازدواج می‌باشد که علاوه بر اینکه نیازهای عاطفی و جنسی فرد را شکل می‌دهد نیازهای اقتصادی، ارتباطات اجتماعی و فرهنگی وی را تنظیم نموده و به دلیل اهمیت و تأثیری که دارد، به عنوان معیاری که در تمامی کشورهای دنیا مورد قبول می‌باشد محسوب می‌شود (Yarinasab et al., 2015). بنابراین ازدواج به عنوان یکی از عوامل موثر در سلامت جامعه و خانواده بسیار مورد توجه است. چراکه جامعه سالم در گرو خانواده سالم است و تشکیل یک خانواده سالم نیز از طریق پیوند زناشویی یا همان ازدواج صورت می‌گیرد (Seydi, 2020). ازدواج جز روابط منحصر به فردی است که هریک از زوجین می‌توانند عمیق‌ترین احساسات را تجربه کنند، ازدواج در عین اینکه می‌تواند صمیمانه‌ترین و راحت‌ترین رابطه ممکن باشد، در همان حال می‌تواند صدمات خیلی شدیدی را به زوجین و سایر اعضا خانواده وارد کند (Shiri & Goudarzi, 2020). یکی از مولفه‌های مهم و تاثیرگذار ازدواج، کاهش تعارض بین زوجین، احساس امنیت و آرامش و همچنین افزایش میزان تعهد در بین زوجین می‌باشد (Farajnia et al., 2014).

در جامعه امروز، پاسخگویی به نیازهای همسر در روابط زناشویی به نظر می‌رسد به یک کار بسیار مهم تبدیل شده است. این مورد برای معلمان متأهل نیز متفاوت نیست زیرا به نظر می‌رسد بسیاری از آنها با تعداد زیادی از مشکلات کنار می‌آیند تا شریک زندگی خود را برای ایجاد رابطه، حفظ روابط صمیمی و درک احساسات یکدیگر تشویق کنند. یک معلم متأهل در یک اتحادیه قانونی است او در یک مدرسه مشغول به تدریس است. برای چنین فردی، اهمیت ازدواج در زندگی فرد چشم‌انداز تأثیر بر جنبه‌های دیگر زندگی مانند سلامت جسمی و روانی را دارد. یک ازدواج رضایت‌بخش به طور مداوم با سلامت جسمی بهتر، سلامت روانی و رضایت کلی زندگی همراه است (Anyamene, 2020). بنابراین ازدواج‌های با ثبات و با کیفیت تأمین‌کننده سلامت فردی، خانوادگی و اجتماعی‌اند. Gottman و Notarious (۲۰۰۲) به بررسی ارتباط بین زوجین و کیفیت و پایداری ازدواج آنان اشاره دارند. پایداری ازدواج به معنای این است که زوجین چه میزان قادرند روابطشان را در برابر تنیدگی‌های اجتناب‌ناپذیر زندگی به خوبی حفظ و نگهداری کنند (Kaslow & Robison, 1996). پایداری و رضایت بخشی در ازدواج، پیامدهای مثبتی همچون سلامت روانی، سلامت بدنی و رشد را برای زوجین و سایر اعضای خانواده به دنبال دارد (Hatamivarzaneh, 2016). درک و شناسایی عوامل موثر بر ازدواج‌های پایدار و رضایتمند می‌تواند الگوی مناسبی برای سایر زوجها قلمداد شده و به سلامت جامعه کمک نماید (Karai et al., 2016) مقاومت، صبر و شکیبایی و تعهد وفاداری به همسر (Shirisia, 2014)، عشق و تعلق خاطر (Dixon, 2013)، صمیمیت (Guttman & Guttman, 2017) را از جمله عوامل در ایجاد ازدواج پایدار و رضایتمند می‌دانند، پژوهش‌های Kepler (۲۰۱۵) نشان می‌دهد که افرادی که رضایتمندی زناشویی بالایی دارند، طول عمر بالاتری دارند. همچنین پژوهش Saberi و همکاران (۱۳۹۸) نشان می‌دهند، خود ابرازی جنسی می‌تواند پایداری ازدواج را پیش‌بینی کند. فعالیت‌های اشتراکی با همسر با مولفه‌های پایداری زناشویی همچون نشاط زناشویی همبستگی مستقیم و با گرایش به طلاق همبستگی معکوس معنادار دارد (Modiri, 2017). زندگی زناشویی پایدار تحت تأثیر توانایی تاب‌آوری در برابر تضادها و مشکلات قرار دارد (Yazdani, 2020). همچنین پژوهشی Yazdani و همکاران (۱۳۹۹) نشان می‌دهد که زندگی زناشویی پایدار تحت تأثیر عواملی چون معیارهای انتخاب همسر، برقراری ارتباط مؤثر بین زوجین قرار دارد.

عامل دیگری که نقش زیادی در ثبات و پایداری ازدواج‌ها دارد، رضایت جنسی است و عدم آن ممکن است منجر به از هم پاشیدگی و عدم ثبات زندگی زناشویی شود (Almunahi, 2018; Fayyaz Saberi et al., 2019)، و عوامل شناختی و رضایت جنسی یک رابطه ی علت و معلولی با کیفیت رابطه ی زناشویی و پایداری ازدواج دارد، (Sheykholeslami et al., 2017). روابط زناشویی پایدار و رضایت‌بخش منجر به نتایج مثبت بسیاری همانند

سلامت روانی مثبت، سلامت جسمی و فراهم شدن محیطی مناسب برای رشد کودکان و ارتقاء رشد و سلامتی سایر اعضای خانواده می‌شود (Michalitsianos, 2014). بنا به گفته (Hill, 1988) یکی از عواملی که باعث می‌شود زوجین ارتباط نزدیک‌تری باهم داشته باشند زمانی است که صرف وقت گذراندن برای همدیگر می‌کنند و همین بر پایداری و رضایت زناشویی اثر می‌گذارد و شانس بقای ازدواج را افزایش می‌دهد. میزان فعالیت‌های اشتراکی با همسر در ابعاد مختلف زمان، و گفتگو با همسر در زمینه هزینه کردهای مالی از جمله عواملی است که بر پایداری زندگی زناشویی اثرگذار است (Modiri, 2017).

علاوه بر رضایت جنسی، رضایت مندی زناشویی نیز یکی دیگر از ویژگی‌های پیامدهای مثبت زناشویی می‌باشد. تصور بر این است که رضایت زناشویی معلمان که یکی از سنگ بنای شکل‌گیری نسل‌های جدید هستند و به عنوان الگوی جامعه در نظر گرفته می‌شوند، بر زندگی حرفه‌ای آن‌ها نیز تأثیر می‌گذارد (Gezer & Özkamalı, 2023). بنابراین، انتخاب معلمان به عنوان نمونه و این واقعیت که هیچ مطالعه قبلی وجود ندارد که به رضایت زناشویی، معلمان مربوط باشد، از نظر سهم این مطالعه در ادبیات مهم است رضایت زناشویی، یکی از عوامل پیشرفت و دستیابی به اهداف زندگی زناشویی است که تحت تأثیر ثبات عاطفی زوجین است، رضایت زناشویی، نشانگر استحکام و کارایی نظام زوجین و یکی از مهمترین تعیین‌کننده‌های عملکرد سالم نهاد خانواده می‌باشد (Greef, 2000). رضایت مندی زناشویی، میزان علاقه زوجین به هم دیگر و نگرش مثبتی است که زوجین نسبت به متأهل بودن دارند، و به عواملی از جمله مسائل شخصیتی، ارتباط، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های اوقات فراغت، رابطه جنسی، فرزند پروری، نقش‌های مساوات طلبی و جهت‌گیری مذهبی وابسته است (Pourmeydani et al., 2014). بیان عاطفی، دلپذیری و تواضع و مسئولیت‌پذیری در زوجین وظیفه شناس و قاطعیت در زوجین برون‌گرا از جمله عوامل در پایداری و رضایت زندگی زناشویی به شمار می‌آیند (Nazari et al., 2020). تعهد و وفاداری نیز از جمله عوامل مهم در پایداری و رضایت مندی زناشویی قلمداد می‌شوند (Lauer & Lauer, 1986). اکثر زوجینی که در زندگی زناشویی با هم اختلاف دارند تنها به اشکالات رابطه توجه دارند، و در نتیجه از درک سبک‌های ارتباطی مثبت همچون ابراز احساسات، احترام متقابل، و پرداختن به حل تعارضات ناتوانند، و این منجر به عدم رضایت زناشویی می‌شود (Niknezhad & Asgari, 2019). در کل با توجه به پژوهش‌های در حوزه ثبات و رضایت مندی زناشویی می‌توان گفت عدم رضایت زناشویی الزاما منجر به بی‌ثباتی زناشویی نمی‌شود و از طرف دیگر صرف رضایت زناشویی، ثبات زناشویی را تضمین نمی‌کند، هرچند که رضایت زناشویی یکی از عوامل ثبات زناشویی است (Haratian et al., 2020).

فرایندهای تعاملی از جمله عواملی هستند که منجر به پیامدهای مثبت زناشویی همچون رضایت (Parvandi et al., 2016) و پایداری (Modiri, 2017) زندگی زناشویی می‌شوند. فرایندهای تعامل زناشویی رفتارهایی هستند که در بافت رابطه و پویایی‌هایی بین فردی محقق می‌شوند و در نهایت بر رضایت زناشویی اثر می‌گذارند. از جمله فرآیندهای تعاملی: (الف) مدیریت تعارض (ب) بیان عاطفی (ج) صمیمیت جنسی و روانشناختی (Arefi & Mohsenzadeh, 2012).

خصایص زناشویی مجموعه ویژگی‌هایی است که باعث بالا رفتن کیفیت روابط زناشویی می‌شود و شامل عشق، وفاداری و ارزش‌های مشترک است، که در آن تعهد یکی از مهم‌ترین مولفه‌های وفاداری در یک ازدواج موفق می‌باشد که بدون آن رابطه زناشویی به صورت سطحی و ظاهری خواهد بود و در نتیجه زوجین نخواهند توانست عشق و صمیمیت عمیق خود را که در لوای وفاداری و تعهد به همسر و ازدواج ایجاد می‌شود را تجربه نمایند (Hosseini et al., 2015). تعهد به معنای تصمیمی عاقلانه است که فرد را نسبت به یک سری اعمال خاص پایبند می‌کند، هر چند که در شروع زندگی مشترک زوجین خود را متعهد به هم می‌دانند، اما ممکن است که در ادامه زندگی مشترک و در برابر مشکلات و ناملایمات زندگی میزان تعهد آنها به اندازه کافی نباشد (Good translated by Davarpanah, 2005) و نیرومندترین و پایدارترین عامل پیش‌بینی‌کننده کیفیت و پایداری زناشویی تعهد است (John et al., 2017).

همچنین می‌توان تعهد را از خود گذشتگی نسبت به همسر و ناتوانی در ترک رابطه زناشویی دانست (Abbasi et al., 2016) و از عوامل مهم و قوی در ایجاد پایداری روابط زناشویی است (Mosko, 2009). بیان عاطفی نیز یکی از مولفه‌های ازدواج موفق محسوب می‌شود که برای ادامه زندگی زناشویی و ایجاد ارتباط و وابستگی روانی به شریک زندگی ضرورت دارد (Adams & Johns, 1997). ارزش‌های مشترک نیز در این پژوهش شامل حل تعارضات، نقش‌های سنتی جنسیتی- و اولویت‌های مهمی که در جایگاه مذهبی و والدگری قرار می‌گیرد که در کسب احساس رضایت زوجین از زندگی مشترک دخیل هستند. Montazeri (۲۰۲۲) در پژوهشی با عنوان نقش خانواده-های زوجین در سازگاری، ثبات و رضایت زناشویی همسران: یک مطالعه مرور ی به این نتیجه رسید که نقش والدین در دو دوره قبل و بعد از ازدواج می‌تواند رابطه زوجین را تحت تأثیر قرار دهد. در واقع میزان دخالت و سهم خانواده در نحوه همسرگزینی برای فرزند در قبل از ازدواج و میزان دخالت‌ها به شکل آسیب‌های تعاملی در بعد از ازدواج می‌تواند رضایت و سازگاری زناشویی زوجین را تحت تأثیر قرار داده و حتی باعث فروپاشی و طلاق زوج گردد. علاوه بر نقش مستقیم خانواده‌ها، تجارب آموخته شده همسران از خانواده اصلی که شکل دهنده الگوی روابط، سبک دلبستگی و تمایز یافتگی زوجین در روابط می‌باشد نیز، می‌تواند به صورت غیرمستقیم نقش خانواده‌ها را در زندگی زناشویی همسران نشان دهد. Sheykh Ismaeili و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان نقش ویژگی‌های شخصیتی و ثبات تعاملات زناشویی در پیش‌بینی سرخوردگی زناشویی با میانجی‌گری خودکارآمدی جنسی در زنان متأهل به این نتیجه دست یافتند که روان رنجورخویی پایین و ثبات تعاملات زناشویی بالا از طریق افزایش خودکارآمدی جنسی سبب کاهش سرخوردگی زناشویی می‌شود. با توجه به نتایج این پژوهش، پیشنهاد می‌شود متخصصین، مشاوران و درمانگران برای کاهش میزان طلاق و بالا بردن سلامت جسمی و روانی زوجین به نقش مؤلفه‌ها این پژوهش مخصوصاً خودکارآمدی جنسی بیشتر توجه کنند. فرایندهای تعاملی به طور مستقیم می‌توانند بر ایجاد رضایت مندی و پایداری زناشویی نقش داشته باشند (Arefi & Mohsenzadeh, 2012).

تدریس فعالیت اصلی است که در دستیابی به اهداف آموزشی کمک می‌کند. آموزش موثر منجر به دستیابی موفق به اهداف مدرسه می‌شود. در حالی که آموزش موثر به عوامل مختلفی بستگی دارد که یک معلم در راس این عوامل است. این عوامل می‌توانند شخصیت، روش تدریس، رضایت شغلی، سلامت روان، رضایت زناشویی و جنسیت باشند. شرایط فرهنگی، اجتماعی و روانی معلمان باید در اولویت و اهمیت قرار گیرد (Jessiman & et al., 2022) بنابراین با توجه به اینکه پژوهش‌های دیگر روابط را به صورت خطی و رگرسیونی بررسی کردند، پژوهش حاضر به دنبال روابط چندگانه و غیرمستقیم خصایص با پیامدهاست که به نقش واسطه‌ای بیان عاطفی و صمیمیت جنسی می‌پردازد. بنابراین پژوهش حاضر قصد دارد به این سوال پاسخ دهد که آیا براساس خصایص زناشویی با میانجی‌گری بیان عاطفی و صمیمیت جنسی می‌توان پیامدهای مثبت زناشویی را مدلیابی نمود؟

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها از نوع همبستگی و معادلات ساختاری است. روش تحقیق حاضر کمی است، در بخش اول با استفاده از ابزار پرسشنامه و جمع‌آوری داده‌های کمی به کمک آزمون‌های آماری و نرم افزار PLS روابط بین متغیرهای پیامدهای مثبت زناشویی و خصایص زناشویی با فرآیندهای تعاملی به لحاظ نقش میانجی‌گری مورد بررسی قرار گرفت و سپس به روش کمی پروتکل آموزش مبتنی بر مدل علی طراحی شد و متن آن تدوین گردید. نتایج بطور کمی جمع‌آوری و مورد تحلیل آماری قرار گرفت. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی معلمان زن متأهل مقطع ابتدایی کرمانشاه در سال ۱۴۰۱ می‌باشند. جهت انتخاب حجم نمونه براساس فرمول کوکران از تعداد کل مدارس ابتدایی کرمانشاه تعداد ۳۵ مدرسه به طور نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب و از میان معلمان متأهل به طور تصادفی ۲۵۰ نفر انتخاب گردیدند.

ابزار پژوهش

پرسشنامه سازگاری زناشویی

مقیاس سازگاری زناشویی توسط اسپاینر (۱۹۷۶) به عنوان نسخه اصلاحی مقیاس سازگاری زناشویی لاک-والیس معرفی شد. این ابزار ۳۲ سوالی روایی محتوایش توسط هیاتی سه نفره از ناوران تایید شد و روایی ملاکی آن با قدرت تشخیص در جداسازی افراد متاهل از مطلقه، متاهل از زندگی مشترک، همجنسگرا از دگر جنس خواه و تفاوت‌های زوج‌های بچه‌دار از بدون فرزند تایید گردید (Spiner, 1989). روایی سازه از طریق استفاده از آن در بیش از ۱۰۰۰ مطالعه و روایی همگرای آن به واسطه رابطه اش با مقیاس سازگاری زناشویی لاک-والیس (۲:۰/۸۶) مورد تایید واقع شده است (Foures, 1990). در این پژوهش ضریب آلفای همسانی درونی برای کل مقیاس در نمونه ۴۱۰ نفری ۰/۸۴۴ به دست آمد. نمره کل مقیاس با آلفای کرانباخ ۰/۹۶٪ از همسانی درونی خوبی برخوردار است. همسانی درونی خرده‌مقیاس‌ها بین خوب تا عالی است. رضایت دونفری ۰/۹۴٪، همبستگی دو نفری ۰/۸۱٪، توافق دو نفری ۰/۹۰٪ و ابراز محبت ۰/۷۳٪ (Sanaei, 2000). در این پژوهش نیز از طریق آلفای کرانباخ پایایی این مقیاس ۰/۹۶٪ به دست آمد.

پرسشنامه خرسندی زناشویی

آزمون خرسندی زناشویی توسط Natan و همکاران (۱۹۷۳) برای اندازه‌گیری سطح خرسندی زناشویی در زمان اجرای آزمون تهیه شد. این آزمون براساس طیف درجه‌بندی از کاملاً ناخرسند تا کاملاً خرسند است و برای مشخص نمودن مسئولیت‌ها و تعیین میزان خرسندی زن و شوهر مناسب می‌باشد (Azarin et al., 1973). و شامل ۱۰ سؤال ۱۰ گزینه‌ای است که مسئولیت نسبت به خانواده، پرورش و تربیت فرزندان، فعالیت‌های اجتماعی، پول، ارتباط کلامی (گفت و شنود) و غیرکلامی، روابط جنسی، پیشرفت تحصیلی (شغلی)، استقلال خود، استقلال همسر و خرسندی را اندازه‌گیری می‌کند. این آزمون توسط (امین پور و آذری ۱۳۹۲) بر روی ۴۴۰ نفر مورد هنجاریابی قرار گرفت. اعتبار آزمون با استفاده از روش آلفای کرانباخ ۰/۹۸۱٪ بدست آمد (Aminpour & Azari, 2013). روایی آزمون براساس روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی و با استفاده از چرخش واریماکس، بعد از ۲۵ بار چرخش ۱ عامل از آزمون استخراج شد این عامل به تنهایی ۳۴/۱۸ درصد واریانس کل آزمون را تبیین می‌کند. همه سؤال‌های آزمون با نمره کل ضریب همبستگی بیشتر از ۰/۴۰٪ داشتند و هیچ سؤالی از فرم نهایی آزمون حذف نشد (Aminpour & Azari, 2013).

صمیمیت جنسی

سومین خرده‌مقیاسی که از مقیاس انریچ استفاده شده "رابطه جنسی" است. این خرده مقیاس راحتی در بیان عواطف، راحتی در بحث درباره ی مسایل جنسی، نگرش نسبت به رفتارهای جنسی و عمل جنسی را منعکس می‌کند. ضریب آلفای همسانی درونی این خرده مقیاس ۰/۴۸٪ و ضریب پایایی آزمون- با آزمون در میان ۶۷۲ زوج ۰/۹۲٪ برآورد شده است. در این پژوهش ضریب آلفای همسانی درونی برای این خرده مقیاس در نمونه ۴۱۰ نفری ۰/۸۳٪ به دست آمد.

بیان عاطفی

در خرده مقیاس بیان عاطفی اسپاینر، نمره کل مقیاس با آلفای کرانباخ ۰/۹۶٪ از همسانی درونی خوبی برخوردار است. همسانی درونی خرده مقیاس‌ها بین خوب و عالی است. ابراز عاطفی ۰/۷۳٪ (Sanaei, 2000). در این پژوهش نیز از طریق آلفای کرانباخ پایایی این مقیاس ۰/۹۴٪ به دست آمد. این مقیاس از روایی همزمان نیز برخوردار است و با مقیاس رضایت زناشویی لاک-والاس همبستگی دارد. این مقیاس با روش بازآزمایی و با فاصله ده روز روی نمونه‌ای متشکل از ۱۲۰ نفر زوج اجرا گردیده و برای میزان همبستگی از روش گشتاوری پیرسون استفاده شد. ضریب همبستگی بین نمرات زوج‌ها طی دو بار اجرا در کل نمرات ۰/۸۶٪ و برای مقیاس ابراز عاطفی ۰/۶۱٪ به دست آمده است.

پرسشنامه ثبات زناشویی

شاخص عدم ثبات زناشویی (MII) توسط Edwards و همکاران (۱۹۸۷) ساخته شده است. شاخص بی ثباتی ازدواج یک ابزار ۱۴ سؤالی است که برای اندازه گیری عدم ثبات زناشویی و خصوصاً مستعد طلاق بودن تدوین شده است. این

ابزار متکی بر این نظر است که برای ارزیابی بی‌ثباتی و خطر بالقوه طلاق زن و شوهر باید هم شناخت و هم رفتار به حساب آورده شود. این مقیاس را مصاحبه‌گر می‌تواند به سهولت اجرا نموده و ظرف چند دقیقه نمره گذاری کند. شاخص بی‌ثباتی ازدواج به عنوان یک ابزار خوش‌آتیه مشاوره می‌تواند به مشاور کمک کند تا او بتواند با دقت بیشتری نتایج قابل پیش‌بینی رابطه زناشویی را تعیین کند. این مقیاس در دو قسمت آورده شده است. قسمت اول در کنار سنجش چند عامل دیگر ریسک ازدواج که در قسمت دوم آمده، می‌تواند دقت پیش‌بینی مشاور را افزایش دهد. این آزمون در ایران توسط یاری پور (۱۹۷۹) روی ۵۰ زوج متقاضی طلاق در محاکم دادگستری استان قم که به مرکز مداخلات مشاوره خانواده ارجاع داده شده بودند (به عنوان گروه آزمایشی) و ۵۰ زوج غیر ارجاعی براساس احتمال طلاق بالا (به عنوان گروه کنترل) اجرا شد.

پرسشنامه ویژگی‌های زناشویی کریسما روزند-گراندون

پرسشنامه خصایص زناشویی کریسما روزند-گراندون (۱۹۹۸) یک مقیاس ۱۸ سوالی است. پرسش‌ها در مقیاس شش درجه‌ای لیکرت ویژگی‌های افراد در ازدواج از قبیل تعهد به زندگی مادام‌العمر، وفاداری و احترام و ارزش‌های مشترک را می‌سنجد. این پرسشنامه در یک مرحله اجرا می‌شود به این ترتیب که از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود میزان اهمیت هریک از این ویژگی‌ها را در زندگی شخصی خود هر کدام از این ویژگی‌ها را با توجه به نمره بندی لیکرت از ۱-۶ که بترتیب از کمترین اهمیت تا پر اهمیت است پاسخ دهند. به این ترتیب این پرسشنامه شامل دو مقیاس اهمیت و رضایت می‌باشد که هر کدام از این مقیاس‌ها سه عامل: عشق، وفاداری و ارزش‌های مشترک را می‌سنجد. ضریب آلفا این پرسشنامه برای نمونه ۲۰۱ نفری از آمریکایی‌ها در مقیاس رضایت ۰/۹۴ گزارش شد (Rosen et al., 2004) که روایی بالایی را نشان می‌دهد (Enrich et al., 1982) تجزیه و تحلیل عامل‌ها در پرسشنامه کریسما (Rosen, 1998) را با استفاده از رویکرد ۴۰ مرحله‌ای تحلیل عاملی، سه عامل از این دو زیر مقیاس را مبنا قرار داد- عشق‌ورزی ۲- وفاداری ۳- ارزش‌های مشترک (یکسان) نمره‌گذاری در همه عامل‌ها به طور قابل قبولی بالا بود و تنها یکی از عوامل به سمت پایین سقوط داشت (Rosen, 1998). همبستگی بین فاکتورها از دامنه ۰/۲۷ تا ۰/۴۲ برای زیر مقیاس رضایت و از دامنه ۰/۳۴ تا ۰/۷۰ برای زیر مقیاس اهمیت محاسبه شد. در فرم فارسی این پرسشنامه نمره کل مقیاس با آلفای کرونباخ ۰/۹۲ برای نمونه‌ای از زن‌ها و ۰/۹۴ برای مردها محاسبه شد که نشانه همسانی درونی بالای پرسشنامه است. روایی محتوایی این پرسشنامه با سنجش ضرایب همبستگی بین نمره‌های ۷ نفر از متخصصان روانشناسی مورد بررسی قرار گرفته است. ضرایب توافق کندال برای وفاداری، عشق و ارزش‌های مشترک به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۶۱، ۰/۵۷ محاسبه شده است. در این پژوهش به منظور تعیین پایایی پرسشنامه‌ها از روش آلفای کرونباخ استفاده گردیده است. میزان آلفای کرونباخ مقیاس اهمیت زناشویی ۰/۹۵ و پرسشنامه بخشودگی ۰/۷۰ محاسبه گردید. ماتریس ضرایب همبستگی دو متغیره پیرسون بین نمرات افراد مورد مطالعه در مؤلفه‌های پرسشنامه‌های ویژگی زناشویی شامل اهمیت عشق ۱، اهمیت وفاداری ۰/۸۳ و اهمیت ارزش‌های مشترک با اهمیت عشق ۰/۸۳ و با اهمیت وفاداری ۰/۷۵ به دست آمد.

یافته‌ها

تعداد نمونه‌های معتبر برای انجام تحلیل‌های لازم در این پژوهش برابر ۲۴۲ نفر بوده است که از ۵۵ درصد آن‌ها تحصیلات کارشناسی و ۴۵ درصد دیگر کارشناسی ارشد و دکتری بودند.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی و نرمال بودن متغیرهای پژوهش

شاخص/متغیرها	عشق	وفاداری	ارزش‌های مشترک	ویژگی‌های زناشویی	صمیمیت جنسی	بیان عاطفی	خرسندی زناشویی	پایداری زناشویی
میانگین	۲۷/۷۹	۲۸/۲۰	۲۹/۵۷	۸۵/۵۵	۲۷/۳۱	۵۴/۸۷	۷۳/۱۱	۴۸/۸۰
انحراف معیار	۷/۹۸۷	۶/۳۰۷	۷/۲۳۶	۲۰/۳۳۷	۵/۹۹۸	۶/۱۳۱	۱۷/۰۰۲	۶/۹۱۵
آماره K-S	۱/۰۲۴	۱/۰۱۱	۱/۱۴۶	۱/۱۳۸	۱/۱۶۸	۱/۱۵۹	۱/۰۲۶	۱/۰۸۵
معنی‌داری	۰/۲۲۸	۰/۲۶۳	۰/۱۴۴	۰/۱۶۵	۰/۱۲۸	۰/۱۳۴	۰/۲۴۳	۰/۱۹۱

جدول (۱) شاخص‌های توصیفی و نرمال بودن ابعاد متغیرهای اصلی پژوهش را نشان می‌دهد. با توجه به جدول ملاحظه می‌شود میانگین متغیرهای صمیمیت جنسی و بیان عاطفی به ترتیب برابر ۲۷/۳۱ و ۵۴/۸۷ بوده، همچنین میانگین خرسندی زناشویی و پایداری زناشویی به ترتیب برابر ۷۳/۱۱ و ۴۸/۸۰ می‌باشد. مشاهده می‌شود مقادیر معنی‌داری برای همه متغیرها بیشتر از ۰/۰۵ بوده که دلالت بر نرمال بودن داده‌های متغیرهای پژوهش در سطح اطمینان ۹۵ درصد می‌باشد.

در جدول (۲) ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش نشان داده شده است. می‌توان مشاهده نمود که ضرایب همبستگی بین ابعاد ویژگی‌های زناشویی با سایر متغیرها مثبت و در سطح $P < 0/01$ خطا معنی‌دار می‌باشند. همچنین ضرایب همبستگی بین خرسندی زناشویی و پایداری زناشویی با نمره کل ویژگی‌های زناشویی به ترتیب برابر ۰/۴۵۲ و ۰/۷۰۷ بوده که در سطح $P < 0/01$ معنی‌دار می‌باشند و با توجه به اینکه در حدود ۰/۳۵ تا ۱۰/۶۵ قرار دارند لذا شدت آن‌ها در سطح متوسط می‌باشند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت بین متغیرهای مستقل با متغیرهای میانجی و وابسته پژوهش رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۲. ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

صمیمیت جنسی	بیان عاطفی	خرسندی زناشویی	پایمدهای مثبت زناشویی
۰/۲۴۲**	۰/۴۱۷**	۰/۴۳۲**	۰/۷۰۴**
۰/۱۸۷**	۰/۳۵۴**	۰/۴۱۶**	۰/۶۲۱**
۰/۲۰۶**	۰/۳۸۷**	۰/۴۲۹**	۰/۶۷۰**
۰/۲۲۶**	۰/۴۱۱**	۰/۴۵۲**	۰/۷۰۷**

** معنی‌داری در سطح ۰/۰۱

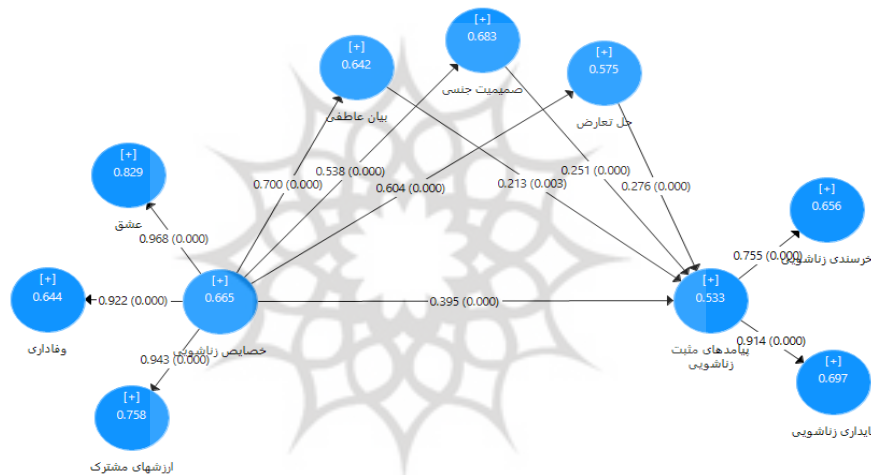
جدول ۳. شاخص‌های هم خطی، اثرات مستقیم و غیرمستقیم و اندازه اثر مدل درونی پژوهش

اندازه (f ²)	اثر مستقیم		هم خطی (VIF)		مسیر	
	Sig	T	B	مقصد	مبدا	
۰/۲۱۸	۰/۰۰۱	۶/۷۸۵	۰/۳۹۵	۱/۷۲۴	پایمدهای مثبت زناشویی	ویژگی‌های زناشویی
۱۴/۸۴۶	۰/۰۰۱	۱۰۳/۱۶۸	۰/۹۶۸	۱/۰	عشق	ویژگی‌های زناشویی
۵/۶۸۳	۰/۰۰۱	۲۸۷/۲۰۵	۰/۹۲۲	۱/۰	وفاداری	ویژگی‌های زناشویی
۷/۹۶۲	۰/۰۰۱	۶۳/۳۰۰	۰/۹۴۳	۱/۰	ارزش‌های مشترک	ویژگی‌های زناشویی
۱/۳۲۸	۰/۰۰۱	۱۹/۲۳۶	۰/۷۵۵	۱/۰	خرسندی زناشویی	پایمدهای مثبت زناشویی
۵/۰۵۸	۰/۰۰۱	۴۸/۶۵۸	۰/۹۱۴	۱/۰	پایداری زناشویی	پایمدهای مثبت زناشویی
اثر غیر مستقیم						
-	۰/۰۰۱	۷/۶۰۴	۰/۴۵۱	-	پایمدهای مثبت زناشویی	ویژگی‌های زناشویی

۱. دامنه همبستگی بین ۰/۳۵ تا ۰/۶۵ در سطح متوسط می‌باشد بطوری که می‌تواند حداکثر تا ۴۰ درصد توان پیش‌بینی داشته باشند (بیابانگرد، ۱۳۸۴).

با توجه به جدول (۳)، در بخش مدل درونی، ارتباط بین متغیرهای مکنون پژوهش مورد تحلیل قرار گرفت. اولین معیار برای بررسی مدل درونی، بررسی عدم هم‌خطی بودن متغیرهاست که به این منظور از شاخص تحمل و عامل تورم واریانس (VIF) استفاده شد. سطح تحمل کمتر از ۰/۲ (VIF بالاتر از ۵)، نشان دهنده هم‌خطی بودن بین متغیرها می‌باشد که با توجه به جدول ۳ مشاهده می‌شود شرط عدم هم‌خطی برای هر متغیر رعایت شده است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت بین متغیرهای مستقل با متغیرهای میانجی و وابسته پژوهش رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

حال با استفاده از تحلیل معادلات ساختاری به بررسی کفایت و مناسب بودن مدل مفهومی پژوهش پرداخته خواهد شد. به منظور تحلیل مدل مفهومی پژوهش از نرم‌افزار اسمارت پی ال اس^۱ نسخه ۳.۲.۸ استفاده شد. در تدوین مدل اولیه مجموعاً تعداد ۶۴ گویه (۱۸ گویه برای متغیر ویژگی‌های زناشویی، ۱۰ گویه برای متغیر صمیمیت جنسی، ۱۲ گویه برای متغیر بیان عاطفی و ۲۴ گویه برای متغیر پیامدهای مثبت زناشویی) وارد^۲ شد. متغیر ویژگی‌های زناشویی دارای سه بعد عشق، وفاداری و ارزش‌های مشترک و همچنین پیامدهای مثبت زناشویی در دو بعد خرسندی زناشویی و پایداری زناشویی و دو متغیر، صمیمیت جنسی و بیان عاطفی تک بعدی بوده که هر کدام با استفاده از گویه‌های مرتبط به خود در مدل رسم شدند. در بررسی اولیه مدل، گویه‌های با بار عاملی کمتر از ۰/۵ مشخص و از مدل حذف گردید.

شکل ۱. مدل ساختاری براساس مدل مفهومی با ضرایب مسیر استاندارد، مقادیر AVE و معنی‌داری ضرایب

شکل (۱)، نمودار مدل ساختاری نهایی براساس مدل مفهومی با مقادیر AVE^۳ (میانگین واریانس استخراجی^۴)، مقادیر ضرایب مسیر استاندارد و معنی‌داری آن‌ها را نشان می‌دهند. همانطور که ملاحظه می‌شود مقادیر AVE برای همه متغیرها بیشتر از مقدار ۰/۵ بوده (فورنل و لانکر^۵، ۱۹۸۱) و همچنین همه ضرایب مسیر استاندارد در سطح خطای $P < 0/05$ معنی‌دار می‌باشند. حال برای بررسی مدل اندازه‌گیری سایر نتایج نیز مشاهده می‌شوند.

^۱Smart Partial Least Squares (PLS)

^۲جهت وضوح بهتر و بیشتر مدل، با استفاده از نرم‌افزار گویه‌های هر متغیر مکنون در آن مخفی شده است. علامت (+) روی دایره متغیرهای مکنون نشان دهنده این مطلب می‌باشد.

^۳Average Variance Extracted

^۴اعداد نمایش داده شده در وسط دایره مربوط به هر متغیر

^۵Fornel & Larker

جدول ۴. شاخص‌های هم‌خطی، اثرات مستقیم و غیرمستقیم و اندازه اثر مدل درونی پژوهش

اندازه (f ^۲)	اثر مستقیم		هم‌خطی (VIF)	مسیر	
	Sig	T		مقصد	مبدا
۰/۲۴۶	۰/۰۰۳	۲/۹۹۲	۰/۲۱۳	پیامدهای مثبت زناشویی	بیان عاطفی
۰/۹۶۲	۰/۰۰۱	۱۵/۷۲۶	۰/۷۰۰	بیان عاطفی	ویژگی‌های زناشویی
۰/۴۰۷	۰/۰۰۱	۱۱/۲۸۱	۰/۵۳۸	صمیمیت جنسی	ویژگی‌های زناشویی
۰/۲۱۸	۰/۰۰۱	۶/۷۸۵	۰/۳۹۵	پیامدهای مثبت زناشویی	ویژگی‌های زناشویی
۰/۲۰۴	۰/۰۰۱	۳/۶۵۵	۰/۲۵۱	پیامدهای مثبت زناشویی	صمیمیت جنسی
۱۴/۸۴۶	۰/۰۰۱	۱۰۳/۱۶۸	۰/۹۶۸	عشق	ویژگی‌های زناشویی
۵/۶۸۳	۰/۰۰۱	۲۸۷/۲۰۵	۰/۹۲۲	وفاداری	ویژگی‌های زناشویی
۷/۹۶۲	۰/۰۰۱	۶۳/۳۰۰	۰/۹۴۳	ارزش‌های مشترک	ویژگی‌های زناشویی
۱/۳۲۸	۰/۰۰۱	۱۹/۲۳۶	۰/۷۵۵	خرسندی زناشویی	پیامدهای مثبت زناشویی
۵/۰۵۸	۰/۰۰۱	۴۸/۶۵۸	۰/۹۱۴	پایداری زناشویی	پیامدهای مثبت زناشویی
اثر غیر مستقیم					
-	۰/۰۰۱	۷/۶۰۴	۰/۴۵۱	پیامدهای مثبت زناشویی	ویژگی‌های زناشویی

در بخش مدل درونی، ارتباط بین متغیرهای مکنون پژوهش مورد تحلیل قرار می‌گیرد. اولین معیار برای بررسی مدل درونی، بررسی عدم هم‌خطی بودن متغیرهاست که به این منظور از شاخص تحمل و عامل تورم واریانس (VIF) استفاده می‌شود. سطح تحمل کمتر از ۰/۲ (VIF بالاتر از ۵)، نشان دهنده هم‌خطی بودن بین متغیرها می‌باشد که با توجه به جدول ۴ مشاهده می‌شود شرط عدم هم‌خطی برای هر متغیر رعایت شده است.

دومین معیار ارزیابی مدل درونی، ضرایب مسیر می‌باشند که به منظور بررسی معنی‌داری آن‌ها از رویه خودگردان سازی استفاده شده که این ضرایب به همراه مقدار آماره T متناظر خود، سطح معنی‌داری و همچنین فاصله اطمینان برای اثرات مستقیم و غیرمستقیم در جدول ۴-۴ آورده شده است. با توجه جدول فوق مشاهده می‌شود ارتباط متغیر ویژگی‌های زناشویی با ابعاد خود و ارتباط پیامدهای مثبت زناشویی با ابعاد خود در سطح خطای $P < 0/01$ معنی‌دار می‌باشد. همچنین اثر مستقیم ویژگی‌های زناشویی با متغیرهای بیان عاطفی ($\beta = 0/700, p = 0/001$)، صمیمیت جنسی ($\beta = 0/538, p = 0/001$) و پیامدهای مثبت زناشویی ($\beta = 0/395, p = 0/001$) در سطح خطای $P < 0/01$ معنی‌دار می‌باشند. همچنین اثر مستقیم متغیر بیان عاطفی با پیامدهای مثبت زناشویی ($\beta = 0/213, p = 0/001$) و صمیمیت جنسی با پیامدهای مثبت زناشویی ($\beta = 0/251, p = 0/001$) در سطح خطای $P < 0/01$ معنی‌دار می‌باشند و اثر کل غیرمستقیم ویژگی‌های زناشویی با پیامدهای مثبت زناشویی ($\beta = 0/845, p = 0/001$) در سطح خطای $P < 0/01$ معنی‌دار می‌باشد.

سومین معیار ارزیابی مدل درونی، اندازه اثر (f^۲) می‌باشد که نشان دهنده تغییر در مقدار (R^۲) پس از حذف یک متغیر مکنون برون‌زای معین از مدل می‌باشد. کوهن (۱۹۸۸) مقادیر ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ را به ترتیب اثرات کوچک، متوسط و بزرگ معرفی کرده است. بر اساس نتایج جدول ۴ مشاهده می‌شود که اثر ویژگی‌های زناشویی بر پیامدهای مثبت زناشویی (f^۲ = ۰/۲۱۸) اندازه اثر متوسط و اثر ویژگی‌های زناشویی بر متغیرهای بیان عاطفی (f^۲ = ۰/۹۶۲) و صمیمیت جنسی (f^۲ = ۰/۴۰۷)، اندازه اثر بزرگ می‌باشند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام پژوهش حاضر تدوین مدل علی پیامدهای مثبت زناشویی براساس خصایص زناشویی با میانجی‌گری بیان عاطفی و صمیمیت جنسی در معلمان زن متأهل مدارس ابتدایی شهر کرمانشاه در سال ۱۴۰۱ بود. براساس مدل ساختاری به دست آمده، مدل مفهومی پیامدهای مثبت زناشویی براساس خصایص زناشویی با نقش واسطه‌ای بیان عاطفی و صمیمیت جنسی با مدل تجربی برازش دارد. با توجه به نتایج بدست آمده، نتیجه می‌شود که اثر مستقیم خصایص زناشویی بر پیامدهای مثبت زناشویی برابر ۰/۳۹۵ بوده و همچنین اثر غیرمستقیم این متغیر بر پیامدهای مثبت زناشویی از طریق متغیرهای بیان عاطفی و صمیمیت جنسی به ترتیب برابر ۰/۱۴۹ و ۰/۱۶۷ بوده که در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی‌داری می‌باشند. بنابراین گرفته می‌شود همه ضرایب مسیر بین متغیرها در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی‌دار بودند و همچنین سایر معیارها و مدل‌های اندازه‌گیری دلالت بر تایید مدل نهایی داشتند. که همسو با نتایج پژوهش‌های Yazdani و همکاران (۲۰۲۰)، Saberi و همکاران (۲۰۱۹)، Shahkarami و Niknezahd و Asgari (۲۰۱۹)، Ibrahimpour Delavar و همکاران (۲۰۱۹)، تحقیقات Shahkarami و همکاران (۲۰۱۶)، Arefi و Mohsenzadeh (۲۰۱۲)، Yousefi و همکاران (۲۰۱۶) می‌باشد. در تبیین این نتایج می‌توان گفت بخش بسیار مهمی از روابط بین فردی و بیان عاطفی، به عواطف و هیجانات افراد، تعاملات مثبت و منفی باز می‌گردد. Guttman (۲۰۱۴) در نظریه خود بیان می‌دارد، کیفیت عواطف و احساسات همسران نسبت به هم و شیوه‌ای که آن‌ها هیجانات خود را بروز می‌دهند به میزان جالب توجهی پیش‌بینی‌کننده آینده ثبات روابط آن‌هاست (Guttman, 2014). تعاملات منفی باعث کاهش جنبه‌های مثبت رابطه مانند رضایت، تعهد، دوستی و اعتماد در روابط می‌شود. زوجینی که می‌توانند تعارضات موجود در رابطه را با به کارگیری روش‌های مثبت و استفاده کمتر از تعاملات منفی مدیریت کنند فضایی ایجاد می‌کنند که در آن فرصت بیشتری برای خود افشایی و توافق در مورد مشکلات خانواده به وجود می‌آید (Johnson, 2003; Cited by Sheykh Ismaeli, 2018). بنابراین کنترل هیجانات و عواطف منفی و جایگزینی آن‌ها با عواطف مثبت، می‌تواند موجب نزدیکی عاطفی و افزایش صمیمیت زوجین شده و به تبع موجب افزایش پیامدهای مثبت زناشویی میان زوجین نیز بشود.

همچنین نتایج بدست آمده از مطالعات Safiri (۱۳۹۴) نشان داد که امروزه مشخص شده است که در روابط سالم و شیرین زوجین، روابط جنسی در مراتب پایین‌تر از مسایل عاطفی قرار می‌گیرد. بارها در حوادث غیرقابل پیش‌بینی که در زندگی‌های متعدد رخ داده، و یکی از طرفین قابلیت جنسی خود را از دست داده، تا که وقتی مهر و محبت و صمیمیت پابرجا باشد، می‌توانند در کنار هم شاد باشند و دور از هر نوع خیانتی به زندگی در کنار هم ادامه دهند و برعکس آن هم صادق است یعنی مشخص شده در زندگی‌هایی که روابط جنسی برقرار است ولی صمیمیت و تعهد وجود ندارد، خیانت‌های پنهان شکل گرفته است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت سبک عشق دوستانه با صمیمیت همراه است که همسو با یافته‌های پژوهش حاضر می‌باشد. به لحاظ ویژگی‌های شخصیتی سبک دوستانه با خود افشاسازی برون‌گرایی و سازگاری همراه است (Neto, 2001)، در نتیجه می‌توان انتظار داشت که این افراد راحت‌تر بتوانند همفکری داشته باشند و همسانی بیشتری را در روابط زناشویی خویش تجربه نمایند و اختلاف زناشویی کمتری را تجربه نمایند. به لحاظ ویژگی‌های شخصیتی نیز سبک عشق ورزی دوستانه با وفاداری و صداقت و بلوغ همراه است. به نظر می‌رسد صداقت و وفاداری باعث می‌شود زوج در طول زندگی به همسانی و انسجام زناشویی برسند. در چنین جوی شفافیت بیشتری در تعاملات زناشویی وجود دارد که باعث می‌شود فرد زندگی زناشویی توأم به عواطف و سازش را تجربه نماید و پیامدهای مثبت زناشویی در آنان تقویت شود. عشق فداکارانه نیز، ترکیبی از سه حالت صمیمیت، اشتیاق و تعهد است. در این حالت فرد، همسر خود را به عنوان یک انسان دوست دارد و به او احترام می‌گذارد، به او متعهد است و از طریق برقراری ارتباط درست با او احساس نزدیکی می‌کند و حاضر است خود را برای او فدا کند. رفتاری دوستانه، توأم با رفاقت، محبت و مراقبت دارد. خلاصه می‌توان این‌گونه استنباط کرد که بین عشق و تداوم رابطه عاشقانه، رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد و هر چه قدر عشق و علاقه

بین زوجین بیشتر باشد، آنان از تعهد و رضایتمندی بیشتری برخوردار خواهند بود. بنابراین متخصصان روانشناسی خانواده غالباً معیار خود را در بررسی کیفیت روابط زناشویی زوجین، میزان فرآیندهای تعاملی زوجین می دانند. افزایش طلاق در دنیای کنونی و نارضایتی زوجین از زندگی مشترک و تأثیرات سوء این گونه پدیده‌ها بر افراد خانواده و اجتماع بیانگر این مدعاست که برخورد مقبولی با تشکیل خانواده و ازدواج نشده و کمتر با دید عالمانه به این پدیده نگرسته شده است.

همچنین بخش بسیار مهمی از روابط بین فردی به عواطف و هیجانات افراد، تعاملات مثبت و منفی بازمی‌گردد. Guttman (۲۰۱۴) در نظریه خود بیان می‌دارد، کیفیت عواطف و احساسات همسران نسبت به هم و شیوه‌ای که آن‌ها هیجانات خود را بروز می‌دهند به میزان جلاب توجهی پیش‌بینی‌کننده آینده ثبات روابط آن‌هاست. تعاملات منفی باعث کاهش جنبه‌های مثبت رابطه مانند رضایت، تعهد، دوستی و اعتماد در روابط می‌شود. زوجینی که می‌توانند تعارضات موجود در رابطه را با به کارگیری روش‌های مثبت و استفاده کمتر از تعاملات منفی مدیریت کنند فضایی ایجاد می‌کنند که در آن فرصت بیشتری برای خود افشایی و توافق در مورد مشکلات خانواده به وجود می‌آید (Johnson, 2003; Cited by Sheykh Ismaeli, 2018). بنابراین کنترل هیجانات و عواطف منفی و جایگزینی آن‌ها با عواطف مثبت، می‌تواند موجب نزدیکی عاطفی و کاهش تعارض زوجین شده و به تبع موجب افزایش پیامدهای مثبت زناشویی میان زوجین نیز بشود.

رضایت زناشویی یک جنبه بسیار مهم و پیچیده از یک رابطه زناشویی است (Foroughi et al., 2017). یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر پایدار زناشویی میزان رضایت زناشویی زوجین از زندگی‌شان می‌باشد (Rose et al., 2017). رضایت زناشویی نقش مهمی در ایجاد استحکام زندگی زناشویی دارد و می‌تواند زوجین را از مشکلات و تعارضات زناشویی در امان نگه دارد (Hasson-Ohayon et al., 2017). از سوی دیگر فعالیت جنسی و رضایت حاصل از آن، اساسی‌ترین بعد زندگی به شمار می‌رود. گزینه جنسی از نیازهای انسان است، به طوری که مزو این نیاز را در رده نیازهای جسمانی یا نیازهای حیاتی اولیه قرار داده است. این گزینه خود نوعی کشش دلبپذیر است که زن و مرد را به ازدواج کشانده و بقاء و تداوم خانواده را تضمین می‌کند. در سایه ارضاء میل جنسی علاوه بر نیاز جسمانی، فرد از لحاظ اخلاقی، فکری و روانی به آرامش می‌رسد. لذا داشتن رضایت از زندگی جنسی در زوجین نقش مهمی در زندگی آنان دارد (Masoumi et al., 2017). تمایلات جنسی عمیق‌ترین احساسات و عمیق‌ترین آرزوهای قلبی افراد در معنا و مفهوم بخشیدن به یک ارتباط به شمار می‌آید. رابطه‌ی جنسی رابطه‌ای دو طرفه است و ارتقای کیفیت آن به مشارکت هر دو طرف رابطه نیازمند است. در یک ازدواج سالم وجود رابطه جنسی مطلوب به نحوی که بتواند موجب تأمین رضایت مندی طرفین شود، نقش بسیار مهم و اساسی در موفقیت و پایداری کانون خانواده دارد و یکی از ملزومات زندگی مشترک می‌باشد. کیفیت کم یا دفعات کم رابطه جنسی در روابط زناشویی و همچنین عدم رضایت از رابطه جنسی، عوامل زمینه ساز رابطه جنسی خارج از ازدواج محسوب می‌شوند؛ بنابراین با توجه به اینکه یکی از اهداف ازدواج برطرف کردن نیازهای جنسی در چارچوب خانواده و ازدواج می‌باشد زمانی که فردی در برطرف کردن این موضوع با مشکل روبرو شود و روابط جنسی او از کیفیت مطلوبی برخوردار نباشد، برای برطرف کردن نیازهای جنسی خود، اعمال و رفتارهای گوناگونی را در پیش می‌کشد و برای رسیدن به آن حد مطلوبی که در خیال خود ساخته روابط دیگری را شروع می‌کند که این نیز باعث شکل‌گیری رفتارهای خیانت زناشویی و کاهش پیامدهای مثبت زناشویی می‌گردد (Soltanizadeh & Bajelani, 2020). به عبارتی رضایت جنسی شامل رضایت فرد از فعالیت‌های جنسی خود تا رسیدن به اوج لذت جنسی است. زوجینی که رضایت از زندگی جنسی داشته باشند، ارضای نیازهای خود را در کنار همسرش تجربه می‌کند و انتظاراتش از خود و همسرش بالا می‌رود و ارزیابی مثبتی از زندگی جنسی خود دارند. زوجینی که رضایت جنسی را به طور کامل تجربه می‌کند، برای برآورده کردن نیازهای خود به دنیای خارج از خانواده روی نمی‌آورند و گرایش به خیانت زناشویی نخواهند داشت در نتیجه زندگی زناشویی مثبتی را تجربه خواهند کرد.

بنابراین نتایج این پژوهش به مشاوران خانواده و ازدواج کمک خواهد کرد تا با کسب مهارت‌های بیان عاطفی و صمیمیت جنسی، برای ارتقای پیامدهای مثبت زناشویی عمل کنند. طراحی مدل‌هایی با متغیرهای پیش‌بین و واسطه‌ای مشابه برای پیش‌بینی بیان عاطفی و صمیمیت جنسی مفید خواهد بود. یکی از محدودیت‌های پژوهش حاضر تعداد پرسشنامه‌ها به خاطر وجود چندین متغیر بود. هر چند در بیشتر موارد از پرسش‌نامه‌های کوتاه استفاده شد ولی با این وجود تعداد سوال‌ها ممکن است باعث خستگی شرکت‌کنندگان شده باشد. پژوهش حاضر منحصر بر روی معلمان زن متأهل مقطع ابتدایی شهر کرمانشاه انجام گرفته است، لذا تعمیم آن به دیگر شهرهای کشور و سایر زنان باید با احتیاط کامل صورت گیرد. با توجه به اینکه این پژوهش در شهر کرمانشاه انجام گرفته است و چنانچه می‌دانیم زمینه‌ی فرهنگی و اجتماعی مؤثر است، لذا پیشنهاد می‌شود که در سایر شهرستان‌ها و جوامع دیگر نیز این موضوع مورد بررسی و مقایسه قرار گیرد و در نمونه و جامعه‌های مختلف و با فرهنگ و طبقات اجتماعی-اقتصادی متفاوت اجرا و نتایج مقایسه گردد. همچنین پیشنهاد می‌شود به منظور شناخت بهتر عوامل مؤثر بر پیامدهای مثبت زناشویی رابطه‌ی این متغیر با متغیرهای دیگر مانند شرایط فرهنگی و اجتماعی، وضعیت اقتصادی و ویژگی‌های شخصیتی و روانی معلمان نیز بررسی شود. با توجه به نتایج پژوهش حاضر، پیشنهاد می‌شود کارگاه‌های آموزشی برای افزایش آگاهی افراد جامعه مخصوصاً معلمان در زمینه نقش پیامدهای مثبت زناشویی در افزایش صمیمیت جنسی و بیان عاطفی زوجین برگزار شود، همچنین به مسئولین بهداشت و سلامت، متخصصین، روانشناسان و مشاوران پیشنهاد می‌شود برای کاهش میزان طلاق و بالا بردن سلامت جنسی، جسمی و روانی زوجین به نقش مؤلفه صمیمیت جنسی در این پژوهش بیشتر توجه کنند. دیگر اینکه افزایش دامنه‌چنین تحقیقاتی می‌تواند در پیشگیری از بسیاری از مشکلات خانوادگی و از هم پاشیدن کانون خانواده مؤثر باشد. لذا در پژوهش‌های آتی از افراد مطلقه یا در آستانه طلاق نمونه‌گیری به عمل آید.

References

- Adams, J. M., & Jones, W. H. (1997). The conceptualization of marital commitment: An integrative analysis. *Journal of personality and social psychology*, 72(5), 1177- 1196.
- Anyamene, A. (2020). Relationship between emotional intelligence and marital satisfaction of male and female married teachers in Anambra State. *European Journal of Educational Sciences*, 7(3), 1-16.
- Arefi, M., Mohsenzadeh, F. (2016). Attachment styles, marital interaction processes and marital satisfaction: structural equation model (fitting the family therapy model), *Family Counseling and Psychotherapy Quarterly*, 2(3): 288-306.
- Azargun, H., Kajbaf, M., Qumrani, A. (2018). Evaluating the effectiveness of Emmons' appreciation training package on the happiness and hope in the life of couples, *Family Research Journal*, 14(53): 23-37.
- Ebrahimpour Delavar, H., Khaliqkhalah, A., Zahid Bablan, A. (2019). Investigating the effect of personality traits and communication skills on conflict management styles of high school teachers in Babol city, *Science and Research Journal in Applied Psychology*, No. 76.
- Farajnia, S., Hosseinian, S., Shahidi, Sh., Sadeghi, M. (2014). Evaluation of the psychometric properties of the Marital Sexual Function Scale, *two Quarterly Journal of Practical Counseling*, 4(1): 85-102.
- Foroughi, M., Bagheri, F., Ahadi, H., Mazaheri, M. (2017). The effectiveness of the educational intervention of enriching married life with an approach focused on excitement during pregnancy on the marital satisfaction of couples after the birth of their first child, *Family Counseling and Psychotherapy*, 7(2): 55-81.
- Gezer, F., & Özkamalı, E. (2023). Predictors of Marital Satisfaction in Married Teachers: Tendency to Cheat and Interpersonal Cognitive Distortions. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 10(4), 976-986.
- Gottman JM(2014). *What Predicts Divorce? the Relationship between Marital Processes and Marital Outcomes*: Psychology Press.
- Gottman, J. (2002), *Improving Relationships*, translated by Alizadeh, M. (2011), Tehran: Ghatreh Publications.
- Gottman, J., & Gottman, J. (2017). The Natural Principles of Love. *Journal of Family Theory & Review*, 9, 7–26.
- Gottman, J., Silver, N. (1999), *Seven moral principles for success in marriage*, translated by Karacha Daghi, M. (2007), Tehran: Jihoon Publications.

- Haratian, A., Jan Bozori, M., Salarifard, M., Kazemzadeh Tabatabayi, R. (2020). Identifying factors of marital stability in Iranian-Islamic society: a meta-composite approach. *Islamic Research Journal of Women and Family*, 8(3): 94-75.
- Hasson-Ohayon, I. Ben-Pazi, A. Silberg, T. Pijnenborg, G. H. & Goldzweig, G. (2019). The mediating role of parental satisfaction between marital satisfaction and perceived family burden among parents of children with psychiatric disorders. *Psychiatry Research*, 271, 105-110.
- Hatami varzane, A., Ismaili, M., Farahbakhsh, K., Borjali, A. (2016). Presenting the stable and satisfied marriage model: a grand theory research. *family counseling and psychotherapy*, 6(1): 120-149.
- Heavey, C. L.; Christensen, A and Malamuth, N. M. (1995). The longitudinal impact of demand and withdrawal during marital conflict. *Journal of consulting and clinical psychology*, 63(5), 797- 801.
- Hosseini, A., Zahraakar, K., Davarnia, R., Shakrami, M. (2015). The relationship between marital commitment and personality traits. *Sabzevar University of Medical Sciences bimonthly*, 5 (82 series), 796-788.
- Jessiman, P., Kidger, J., Spencer, L. et al., (2022). School culture and student mental health: a qualitative study in UK secondary schools. *BMC Public Health*. 22, 619.
- Johanson, S.M.(2019). The revolution in couple therapy. *Journal of marriage and Family Therapy*, 29,348-365.
- Karai, A., Khojste Mehr, R., Soudani, M., Aslani, Kh. (2016). Identifying effective factors in stable and satisfactory marriages in women, *Journal of Counseling and Family Psychotherapy*, 6(2): 129-164.
- Kiani Chalmoradi, A., Jamshidian Naini, Y., Mazaheri, Z. (2018). Validation of Interpersonal Problems Cycle *Questionnaire in Iranian Couples*, 14(1): 57-73.
- Lauer, R. H., Lauer, J. C., & Kerr, S. T. (1990). The long term marriage: Perceptions of stability and satisfaction. *International Journal of Mosko, J. (2009). Commitment and attachment dimensions. [PhD Dissertation]. Indianan: Purdue University Aging and Human Development*, 31, 189–195.
- Malekizadeh, A., Muradkhah, V., Maleki, H., Habib, H. (2016), examining the relationship between family communication patterns and emotion control in couples, *the first international conference of psychology and social sciences*, Tehran.
- Masoumi, S., Rezaeiyan, H., Hosseinian, S. (2017). Predicting sexual satisfaction based on couples' communication patterns, *Women and Family Studies*, 5(1): 79-101.
- Nazari, R., Sardaripour, M., Kakavand, A., Mansoabifar, M. (2020). The relationship between emotional skills and marital stability with the mediating role of communication patterns, *Family and Health Quarterly*; 8(2).
- Niknejad, A., Askari, P. (2019). Effectiveness of group therapy through exchange analysis on expressing feelings, increasing mutual respect, resolving marital conflict and marital satisfaction, *Women and Family Cultural and Educational Quarterly*, 14(47): 129-146.
- Pervandi, A., Arefi, M., Moradi, A. (2016). The role of family functioning and couples' communication patterns in predicting marital satisfaction, pathology, *counseling and family enrichment*, 2(1): 54-65.
- Pourmidani, S., Nouri, A., Shafiti, A. (2013). Relationship between lifestyle and marital satisfaction, *Family Research*, 10(39): 344-331.
- Rahimi, M., Mavandadi, Y., Zare, M. (2018). The relationship between attachment dimensions and couples' communication patterns with preschool children's play behaviors, *Family Research Quarterly*, 14(3): 411-424.
- Seydi, P. (2020). The effectiveness of self-regulation training on psychological cohesion and marital compatibility and marital turmoil in families with differences in Kermanshah city, *Master's thesis of Psychology, Islamic Azad University, West Islamabad, Kermanshah*.
- Sheikh Ismaili, D., Gul Mohammadian, M., Hojatkah, M. (2018). The role of personality traits and stability of marital interactions in predicting marital frustration with the mediation of sexual self-efficacy in married women, *Nursing Research*, 13(5): 68-59.
- Shiri, F., Gouderzi, M. (2020). Comparing the effectiveness of self-regulation-attachment couple therapy and systemic-behavioral couple therapy on the sexual performance of women with extramarital relationship, *Family Research*, 16(63): 395-412.
- Soleimani, A., Mohammadi, A. (2009). Investigating the relationship between emotional intelligence and marital satisfaction, *Research Journal of Education*, 5(19): 131-150.
- Soltanizadeh, M., Bajlani, P. (2020). Prediction of attitude towards marital infidelity based on sexual dysfunction, intimacy and sexual satisfaction in married women and men of Isfahan city in 2016. *Zanko Journal of Medical Sciences, Kurdistan University of Medical Sciences*: 25-31.
- Yari-Nasab, F., Tawhidi, A., Heydari, A., Asgari, Z., Ebrahimi, F., Darvishi, S. (2015). Students' attitude towards temporary marriage. *Quarterly Journal of Culture in Islamic University*, 5(3): 364-347.
- Yazdani, F., Shafiabadi, A., Heydari, H. (2020). Predicting family resilience on the stability of married life: *Razi Journal of Medical Sciences, Volume 27. Special issue of Psychology (Spring 2019)*.

- Yazdani, F., Shafiabadi, A., Heydari, H. (2020). Prediction of marital stability based on the criteria of choosing a spouse, communication skills and family resilience: *Journal of Islamic Studies in the field of health*, 4th volume, 1st issue (spring 2019), pp. 69-78.
- Yousefi, N., Karimipour, B., Amani, A. (2017). Examining the model of religious beliefs, conflict resolution styles and marital commitment with attitude towards marital infidelity, *two quarterly Kabardi Consulting*, 7(1): 47-64.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی